

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
58

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Wiesław Łopaciuk

CZERWIEC 2020

KOMITET REDAKCYJNY:

Marian Podstawka
Stanisław Kowalczyk
Aldona Skarzyńska
Iwona Szczepaniak
Piotr Szajner

RECENZENT:

Ewa Rosiak

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Oceny i komentarze prezentowane w Analizach Rynkowych są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów.
Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji,
które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji prosimy o podanie źródła.

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Rynków Rolnych i Metod Ilościowych IERiGŻ-PIB
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
Ark. wyd. 4,45

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Światowy rynek zbóż	6
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
II. Polski rynek zbóż	14
1. Krajowe zasoby zbóż	14
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
2. Krajowe zużycie zbóż	17
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż,</i>	
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
3. Handel zagraniczny zbożami i produktami zbożowymi	28
<i>mgr Katarzyna Rola</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
4. Ceny zbóż na krajowym rynku	31
<i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
Aneks	35

REASUMPCJA

W sezonie 2019/20 na światowym rynku zbóż zwiększyły się nadwyżki produkcji nad zużyciem (pszenica) lub zmalały niedobory (zboża paszowe). W 2019 r. zbiory zbóż (bez ryżu) wyniosły 2,17 mld ton, tj. o 2,1% więcej niż w poprzednim roku. Podaż całkowita zwiększyła się jednak w znacznie mniejszym stopniu (wzrost o 0,6% do 2,80 mld ton), co wynikało z mniejszych zapasów początkowych. Zużycie zbóż w sezonie 2019/20 jest szacowane na 2,16 mld ton, tj. na poziomie zbliżonym do notowanego w poprzednim sezonie, dzięki czemu zapasy końcowe mogą się zwiększyć o 2,2% do 641 mln ton.

W sezonie 2020/21 przewiduje się wzrost produkcji zbóż, dzięki czemu powiększą się nadwyżki w bilansie pszenicy, a w bilansie zbóż paszowych, po raz pierwszy od trzech lat, produkcja będzie przewyższała zużycie. W 2020 r. zbiory zbóż (bez ryżu) na świecie prognozowane są na 2,25 mld ton, czyli o 3,6% wyższym niż w sezonie 2019/20. Zużycie przewidywane jest na poziomie o 2,3% wyższym niż w poprzednim sezonie, co będzie skutkowało zwiększeniem stanu zapasów

końcowych o 6,6% do 684 mln ton. Gros przyrostu zapasów będzie miało miejsce u głównych eksporterów.

W 2019 r. krajowe zbiory zbóż, w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększyły się o ponad 8% do 28,9 mln ton, co wynikało z wyższych niż w poprzednim roku plonów. Zbiory ozimin wzrosły o 14,7%, a produkcja zbóż jarych pozostała na poziomie notowanym przed rokiem. W roku 2020 przewiduje się wzrost zbiorów zbóż o blisko 7% do 30,9 mln ton.

W sezonie 2019/20, zbiory przewyższały krajowe zużycie o blisko 1,4 mln t, wobec 1,3 mln ton niedoborów w poprzednim sezonie. Znacznie mniejsze były jednak zapasy początkowe (4,3 wobec 7,9 mln ton rok wcześniej), co skutkowało redukcją krajowych zasobów¹ zbóż o 3,7% do 33,3 mln ton. Podaż całkowita (po uwzględnieniu przewidywanych obrotów handlu zagranicznego) jest szacowana na 34,4 mln ton, tj. o 7,5% mniej niż w sezonie 2018/19. Krajowe zużycie w sezonie 2019/20 jest szacowa-

¹ Zapasy początkowe plus zbiory.

ne na 27,5 mln ton, tj., o 1,5% mniej niż w poprzednim sezonie, ale duży wzrost eksportu spowodował, że rozchody ogółem (zużycie krajowe i eksport) wzrosły o 1,5% do 33,3 mln ton). Wobec tego, na koniec sezonu doszło do dużej redukcji stanu zapasów (spadek o 75,6% do około 1 mln ton). Jest to bardzo niski poziom (3,9% rocznego zużycia, wobec 15,7% w poprzednim sezonie).

W sezonie 2020/21 na krajowym rynku zbóż znacznie wzrosną nadwyżki bieżące. Będzie to po części jednak tzw. efekt bazy. Niski stan zapasów początkowych w sezonie spowoduje, że pomimo wzrostu zbiorów w 2020 r., zarówno podaź krajowa, jak i podaź ogółem zmaleją odpowiednio o 4,2 i 2,5%. Przewiduje się redukcję zużycia krajowego (o 2,5%) i eksportu (o 28,0%), w wyniku czego rozchody zmniejszą się o 7%, co pozwoli na zwiększenie zapasów końcowych o 17% do 2,3 mln ton.

W 2019 r. kontynuowana była tendencja wzrostowa przemysłowych przeobrażeń zbóż (wzrost o 1,0% do 3,8 mln ton). W ślad za tym zwiększyła się

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 szacunek	2020/21 prognoza	2020/21 2019/20
Zapasy początkowe	10900	9750	9496	7262	6088	7856	4382	1069	24,4
Areal uprawy	7368	7377	7420	7292	7505	7710	7798	7920	101,6
Plony (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,46	3,70	3,89	105,0
Produkcja	28302	31792	27897	29687	31778	26657	28871	30779	106,6
Import	2134	1955	2342	2816	2242	2687	1140	1490	130,7
Ogółem zasoby	41336	43496	39735	39765	40107	37200	34393	33338	96,9
Zużycie krajowe:	25890	26728	26333	26284	27397	27913	27504	26827	97,5
- spożycie	5002	4973	4892	4852	4834	4794	4764	4762	100,0
- wysiew	1708	1708	1725	1261	1316	1376	1390	1401	100,8
- zużycie przemysłowe	2489	2521	2409	2597	2813	2910	2980	3004	100,8
- spasanie	15199	15951	15865	16138	16986	17490	17120	16450	96,1
- straty i ubytki	1492	1575	1442	1436	1449	1343	1250	1210	96,7
Eksport**	5697	7273	6140	7394	4854	4905	5820	4190	72,0
Zapasy końcowe***	9750	9496	7262	6088	7856	4382	1069	2321	217,2
Zapas/zużycie (%)	37,7	27,9	27,6	23,2	28,7	15,7	3,9	8,7	x

*) Łącznie z kukurydzą ale z wyłączeniem gryki i prosa

***) Łącznie z produktami zbożowymi w ekwiwalencji ziarna

****) Łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy IERiGŻ-PIB

również produkcja większości wyrobów zbożowych (z wyjątkiem kasz i płatków). W 2020 r. przewiduje się dalszy wzrost przemiałów zbóż i produkcji przetworów zbożowych.

W 2019 r. zwiększyła się aktywność inwestycyjna tylko w dziale produkcji trwałego pieczywa cukierniczego i pasz. Natomiast w pierwotnym przetwórstwie zbóż (tj. w przemiele zbóż) oraz w dwóch pozostałych działach wtórnego przetwórstwa (tj. w produkcji pieczywa świeżego i makaronów) odnotowano spadek aktywności inwestycyjnej. Wszystkie działy przetwórstwa zbóż miały dodatni

wynik finansowy i osiągnęły stosunkowo wysokie wskaźniki rentowności (ponad dwukrotnie większe niż średnio w przemyśle spożywczym), a stan finansowy branży był bezpieczny.

W sezonie 2019/20 nieznacznie wzrosła nadwyżka w handlu zagranicznym zbożami i przetworami zbożowymi (2,2, wobec 2,1 mld EUR w poprzednim sezonie). Eksport ziarna zbóż i ich przetworów w ekwiwalencie ziarna szacuje się na 5,3 mln ton, wobec 3,4 mln ton w sezonie 2018/19, a import na 1,1 mln ton (2,7 mln ton w sezonie 2018/19). Przewiduje się, że w sezonie 2019/20

eksport zbóż i produktów zbożowych może się zmniejszyć do 4,2 mln ton, a import zwiększyć do 1,5 mln ton.

We wrześniu 2020 r. średnie ceny pszenicy mogą wynieść 680-730 zł/t (paszowa – 650-700 zł/t, konsumpcyjna 710-760 zł/t), a żyta 550-600 zł/t. W kolejnych miesiącach sezonu 2020/21 przewiduje się umiarkowany wzrost cen zbóż, który może się zakończyć na przetomie pierwszego i drugiego kwartału 2021 r. Średnie ceny pszenicy mogą się wtedy kształtować się w granicach 700-750 zł/t (paszowa – 660-710 zł/t, konsumpcyjna 730-780 zł/t), a żyta 590-640 zł/t.

SUMMARY

In the 2019/20 season the world market was featured with increasing surpluses (wheat) or shrinking shortages (feed grains). In 2019 cereal crops (excl. rice) totalled 2.1% up on the previous year at 2.17 billion tons. Reflecting smaller initial stocks total supply increased by considerably lower rate (by 0.6% to 2.80 billion tons). Cereal use is estimated at 2.16 billion tons, i.e. at a similar level to

the 2018/19 season, which would result in an increase of closing stocks by 2.2% to 641 million tons.

In the season 2020/21 due to expected increase in production a rise in surpluses of wheat is likely to occur. As regards feed grains production would exceed use for the first time since 3 years. In 2020 world cereal crops (excl. rice) are forecast at

2.25 billion tons, i.e. 3.6% up on 2019. The use of cereals is projected 2.3% up on 2019/20, which would result in an increase in carryover stock level by 6.6% to 684 million tons. The increase would concern main exporting countries.

In 2019 domestic production of cereals totalled 8% up on 2018 at 28.9 million tons. The crops of winter varieties

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2013/14	2014/15	2014/15	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 estimation	2020/21 forecast	2019/20 2018/19
Opening stocks	10900	9750	9496	7262	6088	7856	4382	1069	24,4
Area sown	7368	7377	7420	7292	7505	7710	7798	7920	101,6
Yield (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,46	3,70	3,89	105,0
Crops	28302	31792	27897	29687	31778	26657	28871	30779	106,6
Imports	2134	1955	2342	2816	2242	2687	1140	1490	130,7
Total supply	41336	43496	39735	39765	40107	37200	34393	33338	96,9
Domestic use	25890	26728	26333	26284	27397	27913	27504	26827	97,5
- food	5002	4973	4892	4852	4834	4794	4764	4762	100,0
- seeds	1708	1708	1725	1261	1316	1376	1390	1401	100,8
- industrial uses	2489	2521	2409	2597	2813	2910	2980	3004	100,8
- feed	15199	15951	15865	16138	16986	17490	17120	16450	96,1
- wastes and losses	1492	1575	1442	1436	1449	1343	1250	1210	96,7
Exports**	5697	7273	6140	7394	4854	4905	5820	4190	72,0
Carryover stocks***	9750	9496	7262	6088	7856	4382	1069	2321	217,2
Stocks/use ratio (%)	37,7	27,9	27,6	23,2	28,7	15,7	3,9	8,7	x

*) Including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

**) Including cereal products in terms of grain

***) Including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

increased by 14.7% and those of spring remained unchanged. In 2020 the crops are forecast at 30.9 million tons, i.e. 7% up on the previous year.

In the 2019/20 season domestic production exceeded use by 1.4 million tons, versus 1.3 million tons of shortages in the previous season. However due to considerable decline in opening stocks (from 7.9 to 4.3 million tons) domestic supply¹ of cereals shrunk by 3.7% to 33.3 million tons. Total supply (considering the projected balance of foreign trade) is estimated at 34.4 million tons, i.e. 7.5% down on the 2018/19 season. Domestic use of cereals in the 2019/20 season is estimated 1.5% down on the previous season at 27.5 million tons. Reflecting a dynamic development of exports total disappearance of cereals (domestic use and exports) is expected to increase by 1.5% to 32.3 million tons. In effect of that closing stocks in the 2019/20 season are to decline by bulk 75.6% to about 1 million tons.

In the 2020/21 domestic market will be featured with rising current surpluses, but to certain extent it will be an effect

¹ Crops plus initial stocks.

a low basis. Despite rising production low level of opening stocks will lead to a decline of domestic supply as well as total supply of cereals by 4.2 and 2.5% respectively. At the same time domestic use and exports are forecast 2.5 and 28,0% respectively down on 2019/20. Reflecting that, total disappearance would decline by 7.0%, allowing for an increase in carryover stocks by about 17% to 2.3 million tons.

An upward tendency in cereal milling was continued in 2019 (increase by 1.0% to 3.8 million tons). Following that the production of most of cereal products increased (except of groats and flakes). A further increase in the production of cereal products is forecast in 2020.

In 2019 cereal processing investments increased only in the branch of preserved bread production and in feed mixing. All remaining branches showed a clear decline in investment activities, which concerned in particular milling industry. All branches of the sector generated positive financial results and achieved relatively high profitability ratios (more than doubling the average for the

entire food processing industry). Financial condition of the sector was at a safe level.

In the 2019/20 season a slight of the surplus of foreign trade in cereals and cereal products was estimated (PLN 2.2 million versus PLN 2.1 million in 2018/19). Exports of cereals and cereal products are estimated at 5.3 million tons (in terms of grain), versus 3.4 million tons in 2018/19, while imports at 1.1 million tons (2.7 million tons in 2018/19). In the 2020/21 season export is forecast to decline to 4.2 million tons and imports to increase to 1.5 million tons.

In September 2020 wheat and rye prices may average respectively PLN 680-730 per ton (PLN 650-700 per ton for feed wheat and PLN 710-760 per ton of bread-making wheat) and PLN 550-600 per ton of rye. Then in the course of the 2020/21 season a moderate increase is forecast. This tendency would last by the break of the first and second quarter of 2021 with average prices of wheat at PLN 700-750 per ton (PLN 660-710 per ton for feed wheat and PLN 730-780 per ton of bread-making wheat) and the prices of rye at PLN 590-640 per ton.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek rzepaku (57) • czerwiec 2020,
2. Rynek mięsa (58) • czerwiec 2020,
3. Rynek owoców i warzyw (56) • lipiec 2020,
4. Rynek pasz (42) • wrzesień 2020,
5. Rynek drobiu i jaj (58) • październik 2020,
6. Rynek zbóż (59) • październik 2020,
7. Rynek mleka (59) • październik 2020.

WARUNKI PRENUMERATY I SPRZEDAŻY

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel. 22 50 54 685 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój nr 3.

Prenumerata roczna 1 egz. (2 numery) w 2020 r. wynosi 300 zł (w tym 8% VAT).

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług intrologatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

CENA 150 ZŁ

ISSN 1231-3149

Prenumerata (2 numery) w 2020 roku wynosi 300 zł (w tym 8% VAT).
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować
do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>